

សន្និសីទក្រុម ផ្នែករដ្ឋប្បវេណី

ដកស្រង់ពី

“សន្និសីទក្រុមពាក្យច្បាប់ ខ្មែរ-អង់គ្លេស-ឆាវ៉ាង ផ្នែករដ្ឋប្បវេណី និង នីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី”

ដែលត្រូវបានរៀបចំដោយគណៈកម្មការបណ្ឌិត្យសភាទទួលបន្ទុកអនុម័តពាក្យច្បាប់

និង បោះពុម្ពដោយទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី នៅឆ្នាំ ២០០៧

ក

- ១. **កម្មិកសមាជិក**
Eng. active member
Fr. membre actif
១-តាមន័យទូទៅ : សមាជិក ដែលស្ម័គ្រចិត្ត ចូលបំពេញមុខងារក្នុង សមាគមណាមួយដោយ កម្លាំងកាយ ឬទ្រព្យសម្បត្តិ ឬក៏ទាំងពីរ ។
២-តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា បុគ្គលដែលមានសិទ្ធិអំណាចក្នុងការ អនុវត្ត និងគ្រប់គ្រងកិច្ចការរបស់នីតិបុគ្គល ។
- ២. **កម្រៃជើងសារ**
Eng. commission
Fr. commission
កម្រៃ ដែលផ្តល់ទៅឱ្យបុគ្គលដែលបានបំពេញសកម្មភាព តាមកិច្ចសន្យា អាណត្តិ ។
- ៣. **ករណីយកិច្ចផ្តាច់មុខ**
Eng. exclusive duty
Fr. devoir exclusif
ករណីយកិច្ច ដែលផ្សារភ្ជាប់នឹងបុគ្គលិកលក្ខណៈ របស់បុគ្គលណាមួយ ដែលមិនអាចត្រូវបានផ្ទេរ តាមរយៈសន្តតិកម្ម ។
ឧ. កូនមានករណីយកិច្ចចិញ្ចឹមឪពុកម្តាយ នៅពេលដែលឪពុកម្តាយចាស់ជរា ។ នៅពេលដែលកូននេះស្លាប់ ករណីយកិច្ចនេះមិនត្រូវបានផ្ទេរទៅសន្តតិជនរបស់ កូននោះឡើយ ។
- ៤. **កាតព្វកិច្ច**
Eng. obligation
Fr. obligation
ចំណងតាមផ្លូវច្បាប់ ដែលចងបុគ្គលពីរនាក់ដោយឱ្យបុគ្គលម្នាក់ដែលបាន កំណត់ហៅថា "កូនបំណុល" មានករណីយកិច្ចមួយចំនួនចំពោះបុគ្គលម្នាក់ ទៀតដែលបានកំណត់ហៅថា "ម្ចាស់បំណុល" ។
- ៥. **កាតព្វកិច្ចចម្បង**
Eng. underlying obligation / principal obligation
Fr. obligation principale
កាតព្វកិច្ចដើមនៃកិច្ចសន្យា ដែលបង្កើតឡើង ដោយម្ចាស់បំណុល និង កូនបំណុល ។
- ៦. **កាតព្វកិច្ចដោយសាមគ្គីភាព**
Eng. joint obligation
Fr. obligation solidaire
កាតព្វកិច្ចរបស់កូនបំណុលច្រើននាក់ ដែលក្នុងនោះកូនបំណុលម្នាក់ៗ ឬ ច្រើននាក់ត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចទាំងអស់ ឬមួយភាគដោយព្រមគ្នា ឬ ដោយ បន្តបន្ទាប់តាមការទាមទាររបស់ម្ចាស់បំណុល ។
- ៧. **កាតព្វកិច្ចធានា**
Eng. guaranty obligation
Fr. obligation de garantie
ករណីយកិច្ចរបស់អ្នកធានា ដែលត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចមួយផ្នែក ឬទាំងមូល ជាមួយនឹងកូនបំណុលដែលមានកាតព្វកិច្ចចម្បងនៅក្នុងករណី ដែលកូនបំណុល មានកាតព្វកិច្ចចម្បងនោះ មិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ។
- ៨. **កាតព្វកិច្ចអនិយ័ត**
Eng. choice of obligation
Fr. obligation alternative
កាតព្វកិច្ច ដែលផ្តល់ឱ្យកូនបំណុលនូវលទ្ធភាព ក្នុងការជ្រើសរើសកាតព្វកិច្ច តែមួយ ឬច្រើនក្នុងចំណោមការផ្តល់កម្មវត្ថុនៃកាតព្វកិច្ចច្រើនប្រភេទ ។
- ៩. **ការការពារជាធម្មានុរូប**
Eng. self-defence
Fr. légitime defense
អំពើតបត ដែលបង្កឱ្យមានអន្តរាយដោយពុំអាចជៀសវាងបាន ដើម្បី ការពាររូបរាងកាយ ឬ ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួន ឬអ្នកដទៃចំពោះអំពើ

បំពានមិនត្រឹមត្រូវ ហើយដែលស្ថិតក្នុងករណីដែលពេលវេលានៃអំពើបំពាន និងអំពើតបតកើតឡើងដំណាលគ្នា និងមានសមាមាត្ររវាងវិធីការពារ និងកម្រិតនៃអំពើបំពាននោះ ។

១០. **ការប្រាក់សមាស**
 Eng. compound interests
 Fr. intérêts composés

ការប្រាក់ ដែលបូកបញ្ចូលទៅក្នុងប្រាក់ដើមបាន ក្នុងករណីដែលកូនបំណុល មានការយឺតយ៉ាវ មិនបានបង់ប្រាក់សម្រាប់រយៈពេលចាប់ពី ០១ឆ្នាំ ឡើងទៅ ទោះបីជាម្ចាស់បំណុលបានដាស់តឿន ឱ្យសងក៏ដោយ ។

១១. **ការព្រមព្រៀងដោយ តុណ្ហិភាព**
 Eng. tacit agreement
 Fr. accord tacite

សកម្មភាពបង្ហាញឆន្ទៈដោយស្ងៀមស្ងាត់ ដោយគ្មានការសរសេរ ឬការ ថ្លែងជាក់លាក់ ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់ ។

១២. **ការសន្យាពិសេស**
 Eng. special clause
 Fr. clause spéciale

ការព្រមព្រៀងគ្នា រវាងគូភាគីស្របតាមបញ្ញត្តិ លើកលែងដែលមាន ចែងក្នុងច្បាប់ ហើយបង្កើតអានុភាពតាមផ្លូវច្បាប់ ។

១៣. **ការងារ**
 Eng. workmanship
 Fr. ouvrage

ផលអ្វីទាំងពួង ដែលកើតមកពីស្នាដៃជាង ឬ ស្នាដៃសិល្បករ ។ល ។

១៤. **កាលបរិច្ឆេទស្នាពរ**
 Eng. due date
 Fr. délai de rigueur

ពេលវេលាកំណត់ជាក់លាក់ទុកជាបានការ ដែលភាគីមិនអាចកែប្រែនៅ ពេលក្រោយបាន ។

១៥. **កិច្ចសន្យា**
 Eng. contract
 Fr. contrat

កិរិយា ដែលបុគ្គលពីរនាក់ ឬច្រើននាក់មានឆន្ទៈ ត្រូវគ្នា ព្រមបង្កើត កែប្រែ ឬរំលត់កាតព្វកិច្ច ។

១៦. **កិច្ចសន្យាធនលាភ សាមយិកមួយជីវិត**
 Eng. life annuity contract
 Fr. contrat de rente viagère

កិច្ចសន្យាមួយ ដែលភាគីម្ខាងជាកូនបំណុលនៃធនលាភ សន្យាថា មាន ករណីយកិច្ចត្រូវផ្តល់តារាវិកាជាប្រាក់ តាមពេលកំណត់ឡើងទាត់ ទៅ ឱ្យភាគីម្ខាងទៀត ដែលជាម្ចាស់បំណុល ឬ តតិយជននៃធនលាភ រហូតដល់ពេលដែលខ្លួនផ្ទាល់ ឬភាគីម្ខាងទៀត ឬក៏តតិយជនបានទទួល មរណភាព ហើយភាគីម្ខាងទៀតសន្យាថា មានករណីយកិច្ចទទួលបន្ទុក ផ្តល់តារាវិកា ដែលជាតម្លៃផ្ទុកនោះ ។

១៧. **កិច្ចសន្យាបញ្ជី**
 Eng. bailment
 Fr. contrat de dépôt

កិច្ចសន្យា ដែលភាគីម្ខាងជាអ្នកទទួលបញ្ជី សន្យាទទួលយកវត្ថុបញ្ជីពីភាគី ម្ខាងទៀត ជាអ្នកផ្ញើមករក្សាទុក ក្នុងអំឡុងពេលដែលបានកំណត់ ហើយ នៅក្រោយអំឡុងពេលរក្សាទុកនោះ ត្រូវបានបញ្ចប់ ត្រូវសងវត្ថុនោះ ទៅឱ្យអ្នកផ្ញើវិញ ដោយយកកម្រៃ ឬមិនយកកម្រៃ ។

<p>១៨. កិច្ចសន្យាប្រវាស់ Eng. rent-leasehold Fr. contrat de fermage</p>	<p>កិច្ចសន្យា ដែលកម្មសិទ្ធិករឱ្យភតិកៈខ្លីដី ឬសត្វពាហនៈដើម្បីទាញយកផល ហើយយកផលនោះ មកបែងចែកគ្នា ។</p>
<p>១៩. កិច្ចសន្យាមជ្ឈត្តកម្ម Eng. arbitration agreement Fr. compromis d'arbitrage</p>	<p>កិច្ចសន្យា ដែលធ្វើឡើងដោយភាគីនៃវិវាទ ដើម្បីជ្រើសរើសតតិយជនណាម្នាក់ ឱ្យធ្វើជាមជ្ឈត្តករ ដើម្បីដោះស្រាយវិវាទ ។</p>
<p>២០. កិច្ចសន្យាម៉ៅការ Eng. works contract Fr. contrat de louage d'ouvrage / contrat d'entreprise</p>	<p>កិច្ចសន្យាមួយ ដែលភាគីម្ខាងមានករណីយកិច្ចសម្រេចការងារដែលបាន ព្រមព្រៀង ហើយភាគីម្ខាងទៀត មានករណីយកិច្ចផ្តល់កម្រៃចំពោះ លទ្ធផលនៃការងារដែលបានធ្វើនោះ ។</p>
<p>២១. កិច្ចសន្យាអញ្ញត្តិ Eng. synallagmatical contract Fr. contrat synallagmatique</p>	<p>កិច្ចសន្យា ដែលភាគីមានបន្ទុកបំពេញកាតព្វកិច្ចទៅវិញទៅមកដូចជា កិច្ចសន្យា ម៉ៅការ ភតិសន្យា កិច្ចសន្យាលក់ទំនិញ... ។</p>
<p>២២. កិច្ចសន្យាអាណត្តិ Eng. mandate Fr. mandat</p>	<p>កិច្ចសន្យាមួយ ដែលអាណត្តិទាយក ប្រគល់សិទ្ធិអំណាចឱ្យទៅ អាណត្តិគាហក ធ្វើការចាត់ចែងកិច្ចការដើម្បីអាណត្តិទាយក ។</p>
<p>២៣. ក្រុម Eng. quorum Fr. quorum</p>	<p>១-ចំនួនវត្តមានចាំបាច់នៃសមាជិក ដែលមានសិទ្ធិសម្រេចដើម្បីឱ្យការ ប្រជុំ ឬមហាសន្និបាត របស់នីតិបុគ្គលមានសុពលភាព ។ ២-តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា ចំនួនចាំបាច់នៃសមាជិក ដែលមាន សិទ្ធិសម្រេចចាប់ពី១/១០ ឡើងទៅនៃចំនួនសមាជិកទាំងអស់ ដែលមាន សិទ្ធិសម្រេច ដើម្បីទាមទារឱ្យបើកមហាសន្និបាត របស់នីតិបុគ្គល ។</p>
<p>២៤. កូនបំណុលដែលមាន កាតព្វកិច្ចចម្បង Eng. debtor of the principal obligation Fr. débiteur principal / débiteur</p>	<p>កូនបំណុល ដែលត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដើម ហើយកាតព្វកិច្ចនោះត្រូវបាន ធានាដោយកិច្ចសន្យាធានា ។</p>
<p>២៥. កើយ Eng. balcony Fr. balcon</p>	<p>យី ឬរានហាលតូចគ្មានសសរទ្រព្យក្រោមទេ តែមានបង្កាន់ដៃព័ទ្ធជុំវិញ ។</p>
<p>២៦. កំជាប់ពាក្យ Eng. engagement Fr. fiançailles</p>	<p>ពិធីតាមទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណី ដែលច្បាប់ទទួលស្គាល់ ដែលតាមរយៈ ពិធីនេះ បុរស និងនារីសន្យាថានឹងរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយគ្នានាពេល អនាគត ។</p>
<p>២៧. ក្ស័យធន Eng. bankruptcy Fr. faillite</p>	<p>ស្ថានភាព ដែលកូនបំណុលមិនអាចសងកាតព្វកិច្ច ចំពោះម្ចាស់បំណុល ទាំងឡាយបាន ដោយសារការដួលរលំនូវសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន ដែលត្រូវបាន ប្រកាស ដោយតុលាការ ។</p>

ខ គ

២៨. **ខសន្យា** បទប្បញ្ញត្តិ ឬប្រការ ដែលមានក្នុងកិច្ចសន្យា ។
Eng. clause
Fr. clause
២៩. **គណនេយ្យ** កិច្ចការថែរក្សា គ្រប់គ្រង ឬត្រួតពិនិត្យបញ្ជីគណនី ។
Eng. accounting
Fr. comptabilité
៣០. **គតិយុត្ត** -តាមគន្លងច្បាប់
-ដែលទាក់ទងនឹងច្បាប់ ដែលត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ។
Eng. juridical
Fr. juridique
៣១. **គោលការណ៍** ១-វិធានទូទៅ ឬទ្រឹស្តីមួយ ដែលផ្តល់នូវមូលដ្ឋាន ឬប្រភពដើមនៃ
បទដ្ឋានគតិយុត្ត ។
២-វិធានគតិយុត្ត ដែលបង្កើតដោយអត្ថបទច្បាប់ណាមួយដែលមានលក្ខណៈ
ទូទៅ ក្នុងគោលបំណងធានាការអនុវត្តផ្សេងៗ ហើយមានតម្លៃគតិយុត្ត
ខ្ពស់ ។
Eng. principle
Fr. principe
៣២. **គ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ** ការខូចខាត ដែលបង្កឡើងដោយបាតុភូតធម្មជាតិ ដូចជា ខ្យល់ព្យុះ ទឹកជំនន់
រញ្ជួយដី... ។
Eng. natural disaster
Fr. catastrophe
naturelle

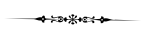
ច ឆ ជ

៣៣. **ចលនវត្ថុ**
Eng. **movable**
Fr. **meuble**
វត្ថុទាំងឡាយក្រៅពីអចលនវត្ថុ ។
(ម.ព. អចលនវត្ថុ)
៣៤. **ចារី**
Eng. **perpetrator**
Fr. **auteur**
បុគ្គល ដែលបំពានដោយខុសច្បាប់លើសិទ្ធិ ឬផលប្រយោជន៍ជនដទៃ
ដោយកំហុសចេតនាក្តី ឬ អចេតនាក្តី ។
៣៥. **ចុល្លព្រឹក្ស**
Eng. **shrubs**
Fr. **arbrisseau**
សំដៅលើដើមឈើតូចៗ ។
៣៦. **ឆន្ទានុសិទ្ធិ**
Eng. **discretion**
Fr. **pouvoir**
discretionnaire
១-អំណាច ដែលប្រគល់ឱ្យចៅក្រមវិសយកមធ្យោបាយណាមួយតាម
ការវាយតម្លៃរបស់ខ្លួន មកដោះស្រាយបញ្ហាណាមួយ ។
២-អំណាចរបស់ចៅក្រម ក្នុងការធ្វើសកម្មភាព ក្នុងនីតិវិធីនៃបណ្តឹង
ដោយមិនបាច់មានពាក្យសុំ របស់ភាគី ។
៣៧. **ជនដែលមាននិស្ស័យ**
ពិសេស
Eng.
Fr.
បុគ្គល ដែលមិនមែនជាសន្តតិជន តែមានជីវភាពរស់នៅជាមួយគ្នានឹង
មតកជន ឬជាបុគ្គល ដែលបានខិតខំមើលព្យាបាលមតកជនជាអាទិ៍ ។
៣៨. **ជម្រះបញ្ជី**
Eng. **liquidation**
Fr. **liquidation**
ប្រតិបត្តិការបបំបែក ដើម្បីសម្រួលនូវទំនាក់ទំនង ទ្រព្យសម្បត្តិក្នុងករណី
ដែលនីតិបុគ្គល ឬក្រុមហ៊ុន ត្រូវបានរំលាយ ។
៣៩. **ជំនួន**
Eng. **betrothal**
Fr. **présent / cadeau**
ព័ស្តុភារ ឬបណ្ណការ ដែលភាគីម្ខាងជូនទៅភាគីម្ខាងទៀតក្នុងពិធី
ភ្ជាប់ពាក្យ ។

ឆ ជ ថ

៤០. **ញាតិ**
Eng. relatives
Fr. lien familial /
lien de famille
- ញាតិលោហិតក្នុង៦ថ្នាក់ សហព័ទ្ធ និងញាតិពន្ធ ក្នុង៣ថ្នាក់ ។
៤១. **ញាតិពន្ធ**
Eng. affinity
Fr. alliance
- ចំណងភតិយុត្តរវាងសហព័ទ្ធម្ខាង និងញាតិលោហិត របស់សហព័ទ្ធម្ខាងទៀត (សាច់ថ្លៃ) ។
- ខ. ឪពុកម្តាយក្មេក និងកូនប្រសា បងថ្លៃ ប្អូនថ្លៃ (ខាងប្តី ឬខាងប្រពន្ធ) ។ល។
៤២. **ញាតិពន្ធខ្សែផ្ទាល់**
Eng. direct affinity
Fr. alliance en ligne directe
- ញាតិលោហិតផ្ទាល់ខាងសាច់ថ្លៃ ដែលកើតពីមួយទៅមួយតាមលំដាប់ដូចជា ជីដូនជីតាក្មេក ឪពុក ម្តាយក្មេក កូនបង្កើតរបស់សហព័ទ្ធម្ខាងទៀត ។
៤៣. **ញាតិលោហិត**
Eng. consanguinity
Fr. parenté
- ញាតិ ដែលមានឈាមជីវជាមួយគ្នា ដូចជា ឪពុក និងកូន ឬម្តាយ និងកូន ជាដើម ។
៤៤. **ញាតិលោហិតខ្សែផ្ទាល់**
Eng. direct consanguinity
Fr. parenté en ligne directe
- ញាតិ ដែលមានឈាមជីវជាមួយគ្នា ហើយកើតគ្នាពីមួយទៅមួយតាមលំដាប់ គឺ ឪពុក ម្តាយ កូន ចៅ ចៅទ្រូត ។
៤៥. **ដីបម្រើ**
Eng. servient land
Fr. fonds servant
- ដី ដែលជាប់របស់អ្នកដទៃដែលផ្តល់ផលប្រយោជន៍ ដល់ដីរបស់ជនណាមួយ ទៀត ។
៤៦. **ដីប្រើ**
Eng. dominant land
Fr. fonds dominant
- ដី ដែលកើតផលប្រយោជន៍ដោយដីបម្រើ ។
៤៧. **បំបន្ថយផ្លូវចិត្ត**
Eng. mental reservation
Fr. restriction mentale
- ការបង្ហាញឆន្ទៈដោយភាគី ដែលដឹងខ្លួនថា ខុសពីឆន្ទៈពិតរបស់ខ្លួន ។

ត

៤៨. **តតិយជន**
Eng. third party
Fr. tiers
ជនទីបី ឬជន ដែលមិនមែនជាភាគីនៅក្នុងទំនាក់ទំនងគតិយុត្ត ។ ជនដែលមិនមែនជាភាគីក្នុងរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណី ។
៤៩. **តារាងតុល្យការ**
Eng. balance sheet
Fr. bilan
តារាង ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃទ្រព្យសម្បត្តិ (ទ្រព្យអកម្ម និងទ្រព្យសកម្ម) របស់នីតិបុគ្គល ។
៥០. **តាវកាលិក**
Eng. prestation
Fr. prestation
វត្ថុ ឬសកម្មភាព ដែលជាទីតាំង (ឬជាកម្មវត្ថុ) នៃកាតព្វកិច្ច ។
ខ. តាវកាលិករបស់អ្នកទិញ គឺបង់ថ្លៃទៅឱ្យអ្នកលក់ ឯតាវកាលិករបស់អ្នកលក់ គឺប្រគល់វត្ថុ ទៅឱ្យអ្នកទិញ ។
ខ. ស្រូវ ដែលជនម្នាក់ខ្ចីពីជនម្នាក់ទៀត ហៅថា តាវកាលិកនៃការខ្ចី ។
៥១. **តុណ្ហិភាព**
Eng. impliedly / tacit
Fr. accord tacite
ភាពស្ងៀមស្ងាត់ក្នុងការបង្ហាញឆន្ទៈ ។

ន

៥២. **ទណ្ឌកម្ម**
Eng. discipline / correction
Fr. punition
តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា សិទ្ធិប្រៀនប្រដៅកូន ក្នុងគោលបំណង អប់រំដោយព្រហ្មវិហារធម៌របស់អ្នកមានអំណាចមេបា ។
៥៣. **ទាយក**
Eng. donor
Fr. donateur
ភាគីម្ខាងនៃកិច្ចសន្យាប្រទានកម្ម ដែលបង្ហាញឆន្ទៈផ្តល់ទៅឱ្យភាគីម្ខាង ទៀត នូវទ្រព្យសម្បត្តិ ដោយមិនយកថ្លៃ ។
៥៤. **ទីសំណាក់**
Eng. residence
Fr. résidence
ទីស្ថាន ដែលបុគ្គលម្នាក់ស្នាក់អាស្រ័យនៅ ឬ អាស្រ័យនៅជាក់ស្តែង ក្នុងរយៈពេលជាក់លាក់ណាមួយដែលមិនមែនជាលំនៅឋាន ។
៥៥. **ទីស្នាក់ការកណ្តាល**
Eng. principal office
Fr. siège social /
établissement principal
ទីតាំង ដែលបញ្ជាក់ក្នុងលក្ខន្តិកៈរបស់នីតិបុគ្គល និងដែលត្រូវកំណត់ថាជា ការិយាល័យចម្បងរបស់នីតិបុគ្គល ។
៥៦. **ទីស្នាក់ការសាខា**
Eng. secondary office
Fr. établissement
secondaire
ការិយាល័យនៃនីតិបុគ្គលនានា ដែលជាសាខាធ្វើសកម្មភាពក្រោមការ ណែនាំ ឬបញ្ជារបស់ទីស្នាក់ការកណ្តាល ។
៥៧. **ទំនាក់ទំនងគតិយុត្ត**
Eng. legal relationship
Fr. rapports juridiques
ចំណងកើតឡើងរវាងបុគ្គលពីរនាក់ ឬច្រើននាក់ តាមរយៈកិច្ចគតិយុត្ត ឬបញ្ញត្តិច្បាប់ ។
៥៨. **ទ្រព្យភាព**
Eng. bigamy
Fr. bigamie
ភាពនៃបុគ្គលម្នាក់ ដែលពុំទាន់រំលាយចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍មុនផង ហើយ រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ថ្មីទៀត ឬភាពមានប្រពន្ធពីរ ឬប្តីពីរ ។
៥៩. **ទ្រព្យសកម្ម**
Eng. assets
Fr. actif
ទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលនីតិបុគ្គលមាន ។
៦០. **ទ្រព្យសម្បត្តិជាមូលដ្ឋាន**
Eng. capital
Fr. capital
ចំនួនជាក់លាក់នៃទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលនីតិបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត និងនីតិបុគ្គលមូលនិធិ ត្រូវមានតាមការកំណត់របស់ច្បាប់ ។
៦១. **ទ្រព្យសម្បត្តិដោយឡែក**
Eng. seperate property
Fr. biens propres
ទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលសហព័ទ្ធម្ខាងមាននៅមុនពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងបានទទួលដោយប្រទានកម្ម សន្តតិកម្ម អច្ឆ័យទាន នៅក្នុងអំឡុងពេល មានចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ។
៦២. **ទ្រព្យសម្បត្តិរួម**
Eng. community property
Fr. biens communs
ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងឡាយ ដែលប្តីប្រពន្ធទាំងសងខាង ឬតែម្ខាងទទួលបាន នៅក្នុងអំឡុងពេលមានចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ លើកលែងតែទ្រព្យសម្បត្តិ ដោយឡែក ។

៦៣. **ទ្រព្យសម្បត្តិសកល**
Eng. **universal property**
Fr. **biens universels**

ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់របស់បុគ្គលណាម្នាក់ រួមមានទ្រព្យសកម្ម និង
ទ្រព្យអកម្ម ។

ឆ ន

៦៤. **ធនលាភ**
 Eng. annuity
 Fr. rente
 ផល ដែលទទួលបានមកជាទៀងទាត់ ដូចជា ការប្រាក់ ឈ្នួលដី ឈ្នួលផ្ទះ ជាដើម ។
៦៥. **ធនលាភមួយជីវិត**
 Eng. life annuity
 Fr. rente viagère
 ធនលាភ ដែលធនលាភីត្រូវបានទទួលអស់មួយជីវិត ។
៦៦. **នត្តិភាព**
 Eng. non-existence
 Fr. inexistence
 ការវិនាស ឬភាពនៃអ្វីៗ ដែលមិនមាន ។
៦៧. **នវកម្ម**
 Eng. novation
 Fr. novation
 កិច្ចសន្យារវាងម្ចាស់បំណុល និងកូនបំណុល ដែលរំលត់កាតព្វកិច្ចដើម និងបង្កើតកាតព្វកិច្ចថ្មីជំនួសកាតព្វកិច្ចដើមនោះ ។
៦៨. **និយោជក**
 Eng. employer
 Fr. employeur
 ភាគីម្ខាងនៃកិច្ចសន្យាការងារ ដែលសន្យាផ្តល់ប្រាក់ឈ្នួលទៅលើកិច្ចការពលកម្មរបស់ភាគីម្ខាងទៀត (និយោជិត) ។
៦៩. **និយោជិត**
 Eng. employee
 Fr. employé
 ភាគីម្ខាងនៃកិច្ចសន្យាការងារ ដែលសន្យាធ្វើពលកម្មឱ្យភាគីម្ខាងទៀត (និយោជក) ។
៧០. **នីតិជន**
 Eng. adult
 Fr. majeur
 ១-តាមន័យទូទៅ : បុគ្គល ដែលមានអាយុគ្រប់ តាមច្បាប់កំណត់ ហើយមានសមត្ថភាពឯករាជ្យខាងអំពើ ។
 ២-តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា ជនដែលមានអាយុចាប់ពី១៨ឆ្នាំ ឡើងទៅ ។
៧១. **នីតិបុគ្គល**
 Eng. juridical person / legal person / artificial person
 Fr. personne morale
 ក្រុមមនុស្ស ឬមូលនិធិ ដែលមានបុគ្គលភាពគតិយុត្ត ហើយជាម្ចាស់នៃសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ច ។
 ឧ. សមាគម ក្រុមហ៊ុន ។ល ។
៧២. **នីតិបុគ្គលមូលនិធិ**
 Eng. incorporated foundation
 Fr. fondation
 បណ្តុំនៃទ្រព្យសម្បត្តិវិភាគទាន ដែលត្រូវបានផ្តល់នូវសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ច ។
៧៣. **នីតិបុគ្គលយកចំណេញ**
 Eng. for-profit juridical person
 Fr. personne morale à but lucratif
 នីតិបុគ្គល ដែលធ្វើសកម្មភាពស្វែងរកចំណេញ ។
៧៤. **នីតិបុគ្គលសាជីវកម្ម**
 Eng. incorporated association(s)
 Fr. société enregistrée
 ក្រុមដែលមានសមាជិកស្វែងរកចំណេញ ហើយត្រូវបានផ្តល់នូវសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ច ។

៧៥. **នីតិបុគ្គលសាធារណៈ** ស្ថាប័ន ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង និងគ្រប់គ្រង ដោយច្បាប់សាធារណៈ
 Eng. **juridical person under public law** ដែលមានសិទ្ធិអំណាច ក្នុងការអនុវត្តកិច្ចការរដ្ឋបាល ។
 Fr. **personne publique / personne morale de droit public**
៧៦. **នីតិឯកជន** វិធានទាំងឡាយ ដែលគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនងគតិយុត្ត រវាងបុគ្គលឯកជន និង
 Eng. **private law** បុគ្គលឯកជន ហើយមិនបិតក្រោមនីតិសាធារណៈទេ ។
 Fr. **droit privé**

៧៧. **បច្ឆាញាតិផ្ទាល់**

Eng. descendant
Fr. descendant

ជន ឬពួកជន ដែលកើតពីជនមួយពួកទៀត ។

៧៨. **បញ្ជីគណនី**

Eng. account record
Fr. registre comptable

ខ. កូន ជាបច្ឆាញាតិរបស់ឪពុកម្តាយ ។ ចៅ ជាបច្ឆាញាតិរបស់ជីដូនជីតា ។

៧៩. **បញ្ជីសារពើភ័ណ្ណ**

Eng. inventory / list of properties
Fr. inventaire

តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា តារាង ឬ របាយការណ៍ ដែលកត់ត្រា នូវចលនាចំណូល ចំណាយ ប្រាក់ចំណេញ ឬខាត នៅក្នុងអំឡុងពេល កំណត់ណាមួយ ។

៨០. **បញ្ជី**

Eng. bailment
Fr. dépôt

បញ្ជីទ្រព្យទាំងអស់ ។

៨១. **បញ្ជីបន្ត**

Eng. sub-bailment
Fr. sous-dépôt

១-តាមន័យទូទៅ : វត្ថុ ។

២-តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា កិច្ចសន្យាបញ្ជី ។

៨២. **បដិគ្គាហក ឬបដិគ្គាហកៈ**

Eng. donee
Fr. donataire

កិច្ចសន្យា ដែលភាគីម្ខាងជាអ្នកទទួលបញ្ជីបន្ត សន្យាទទួលយកវត្ថុបញ្ជី ពីភាគីម្ខាងទៀត ដែលជាអ្នកផ្ញើ និងជាអ្នកទទួលបញ្ជីក្នុងកិច្ចសន្យា បញ្ជីមួយផ្សេងទៀត មករក្សាទុក ។

៨៣. **បដិទាន**

Eng. restitution
Fr. restitution

អ្នកទទួលយកទាន (អំណោយ) ។ តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា ភាគី ម្ខាងនៃកិច្ចសន្យាប្រទានកម្ម ដែលយល់ព្រមទទួលយកនូវទ្រព្យសម្បត្តិ ពីទាយក ដោយមិនផ្តល់តម្លៃតបស្នង ។

៨៤. **ប័ណ្ណសម្គាល់សិទ្ធិកាន់កាប់**

Eng. certificate of possession
Fr. certificat de possession

ការស្តារឡើងវិញនូវស្ថានភាពដើម ឬការប្រគល់ត្រឡប់វិញ ។

៨៥. **បទដ្ឋានតតិយុត្ត**

Eng. legal norme
Fr. norme juridique / règle de droit

ខ. ការបង្វិលសងវត្ថុ ដែលកូនបំណុលបានប្រគល់ ឬសងប្រាក់ ដែលកូន បំណុលបានបង់ ឬបង្វិលសងវត្ថុ ដែលម្ចាស់បំណុលកំពុងប្រើប្រាស់ ឬថែរក្សា គ្រប់គ្រង ទៅកូនបំណុលវិញ ឬការបង្វិលសងវិញ នូវទ្រព្យមរតក ដែលអ្នកគ្មានសិទ្ធិខាងសន្តតិកម្ម បានទទួលជាដើម ។

លិខិត ដែលមានរូបមន្តយថាភូត ចេញដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច សម្រាប់ បញ្ជាក់អំពីសិទ្ធិកាន់កាប់របស់បុគ្គល ឬក្រុមណាមួយ ។

-វិធានច្បាប់ដូចជា ច្បាប់ និងបទបញ្ជាផ្សេងៗ ដែលបានបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋ
-វិធានច្បាប់ដែលនាំឱ្យមានតម្លៃបង្កិតបង្កំ (តម្រូវឱ្យអនុវត្តតាម) ទោះបី ចេញពីប្រភពណាក៏ដោយ (ច្បាប់ សន្និសីទ...) ។

<p>៨៦. បរិបាល Eng. captain / commander Fr. capitaine / commandant</p>	<p>អ្នកដឹកនាំ ត្រួតត្រា បញ្ជា ។ ឧ. បរិបាលនាវា ឬយន្តហោះជាដើម ។</p>
<p>៨៧. បរិហារកេរ្តិ៍ Eng. defamation Fr. diffamation</p>	<p>ការលើកឡើងនូវទង្វើករណី ឬការទម្លាក់កំហុស ដោយអសុទ្ធិចិត្ត ដែលនាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយស ឬដល់កិត្តិស័ព្ទនៃបុគ្គលឬស្ថាប័នដោយសំដី ទោះជាប្រភេទណាក៏ដោយ ដែលបញ្ចេញនៅទីសាធារណៈ ឬនៅក្នុងពេលប្រជុំសាធារណៈ ឬតាមលិខិត ឬ តំនូរ ទោះជាប្រភេទណាក៏ដោយ ដែលផ្សព្វផ្សាយ នៅក្នុងសាធារណជន ឬដាក់តាំងឱ្យសាធារណជនមើល ឬតាមគ្រប់មធ្យោបាយគមនាគមន៍សោតទស្សន៍ ដែលសម្រាប់សាធារណជន ។ ក្រសែញាតិ ដែលទាក់ទងពីឪពុកទៅកូន ។</p>
<p>៨៨. បិតុភាព Eng. fatherhood / paternity Fr. paternité</p>	<p>ភាពពេញលក្ខណៈ ជាម្ចាស់សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ច ។</p>
<p>៨៩. បុគ្គលភាព Eng. legal personality Fr. personnalité juridique</p>	<p>បុគ្គល ដែលមានសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចនៅក្នុងទំនាក់ទំនងគតិយុត្ត និងដែលត្រូវគ្រប់គ្រងដោយនីតិវិធី ។</p>
<p>៩០. បុគ្គលឯកជន Eng. private person Fr. personne privée</p>	<p>ក្រសែញាតិ ដែលទាក់ទងពីឪពុកម្តាយ ទៅកូនបង្កើតរបស់ខ្លួន ។</p>
<p>៩១. បុគ្គភាព Eng. affiliation Fr. filiation</p>	<p>ជន ដែលកើតមុនហើយបង្កើតជនមួយពួកទៀត ។ ឧ. ជីដូន ជីតា ឪពុក ម្តាយ ជាបុព្វជនរបស់កូន ចៅ... ។</p>
<p>៩២. បុព្វជន Eng. ascendant Fr. ascendant</p>	<p>១-តាមន័យទូទៅ : មានន័យដូចបុព្វជន ។ ២-តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា ជន ដែលស្ថិតក្នុងថ្នាក់ញាតិខ្ពស់ជាងខ្លួន ។ ឧ. ជីដូន ជីតា ឪពុក ម្តាយ មា មីង ជាបុព្វញាតិ របស់ចៅ កូន ក្មួយ... ។</p>
<p>៩៣. បុព្វញាតិ Eng. ancestor Fr. ancêtres</p>	<p>រាល់ស្នាដៃរបស់មនុស្ស និងរាល់ផលិតផលរបស់ធម្មជាតិ ដែលមានចរិតវិទ្យាសាស្ត្រ ប្រវត្តិសាស្ត្រ សិល្បៈ ឬសាសនា ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងនូវដំណាក់កាលនៃការវិវត្តរបស់អរិយធម៌ ឬរបស់ធម្មជាតិ ។</p>
<p>៩៤. បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ Eng. cultural heritage Fr. patrimoine culturel</p>	<p>បញ្ជី ឬតារាងចុះចំនួន និងឈ្មោះ ថ្ងៃ ខែ សម្រាប់ប្រើក្នុងមួយឆ្នាំ ដោយគិតតាមដំណើរនៃព្រះអាទិត្យ ។</p>
<p>៩៥. ប្រតិទិនសុរិយគតិ Eng. calendar year / solar calendar Fr. année civile</p>	

៩៦. **ប្រតិសិទ្ធិ** បុគ្គល ដែលទទួលបន្តនូវសិទ្ធិ កាតព្វកិច្ចពីបុគ្គលដទៃ ។
 Eng. successor
 Fr. ayant cause
៩៧. **ប្រតិសិទ្ធិដោយឡែក** បុគ្គល ដែលទទួលបន្តសិទ្ធិមួយ ឬច្រើនជាក់លាក់ ផ្អែកតាមមូលហេតុ
 Eng. particular successor
 Fr. ayant cause à titre particulier
 នីមួយៗ ។
៩៨. **ប្រតិសិទ្ធិសាកល** បុគ្គល ដែលទទួលបន្តនូវសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចទូទៅ ពីបុគ្គលដទៃ ។
 Eng. universal successor
 Fr. ayant cause à titre universel / ayant cause universel
៩៩. **ប្រទានកម្ម** កិច្ចសន្យា ដែលភាគីម្ខាងបង្ហាញឆន្ទៈផ្តល់ឱ្យទៅភាគីម្ខាងទៀត នូវទ្រព្យ
 Eng. donation
 Fr. donation
 សម្បត្តិ ដោយមិនយកថ្លៃ ហើយភាគីម្ខាងទៀតយល់ព្រមទទួល ។
១០០. **ប្រធានសក្តិ** ព្រឹត្តិការណ៍ ដែលកើតឡើងក្រៅពីឆន្ទៈមិនអាចប៉ាន់ស្មានជាមុន និងមិន
 Eng. force majeure
 Fr. force majeure
 អាចជម្នះបាន ។
១០១. **ប្រាតិភោគ** ១-ការធានា ដល់ម្ចាស់បំណុលក្នុងការប្រមូលឥណទេយ្យរបស់ខ្លួនមកវិញ ។
 Eng. security
 Fr. sûreté
 ២-មធ្យោបាយមួយដើម្បីធានាការសងកាតព្វកិច្ច ។
១០២. **ប្រាក់កក់** ១-ប្រាក់ ដែលបង់ដោយអ្នកទិញទៅឱ្យអ្នកលក់ នៅពេលបង្កើតកិច្ចសន្យា
 Eng. earnest / deposit
 Fr. arrhes / caution
 ដើម្បីធានាសិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការរំលាយកិច្ចសន្យា ។
 ២-ប្រាក់បង់សម្រាប់ធានាការជួលវត្ថុអ្វីមួយ ហើយត្រូវសងវិញ នៅពេលប្រគល់វត្ថុនោះ ត្រឡប់ឱ្យវិញ ដោយគ្មានការខូចខាត ។

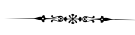

ឆ ព ត

១០៣. **ផលធម្មជាតិ**
 Eng. **natural fruits / natural produce**
 Fr. **fruits naturels**
១០៤. **ផលប្រយោជន៍ពិសេស**
 Eng. **special benefit**
 Fr. **avantages spéciaux**
១០៥. **ផលស៊ីវិល**
 Eng. **lawful fruit / income of capital**
 Fr. **fruits civils**
១០៦. **ផលបរកោត**
 Eng. **usufruct**
 Fr. **usufruit**
១០៧. **ផលបរកោតិ**
 Eng. **usufructuary**
 Fr. **usufruitier**
១០៨. **ពិន័យស៊ីវិល**
 Eng. **civil fine**
 Fr. **amende civile**
១០៩. **ព្យាករ**
 Eng. **foresee**
 Fr. **prévoir**
១១០. **ព្យាករភាព**
 Eng. **merger of rights**
 Fr. **confusion**
១១១. **ភតិកៈ**
 Eng. **lessee**
 Fr. **preneur / locataire**
- ១-វត្ថុ ដែលកើតឡើង ហើយត្រូវបានធ្វើលទ្ធកម្ម តាមវិធីប្រើធម្មតា ។
- ២-ផលិតផល ដែលកើតអំពីដីធ្លី ឬកូនសត្វស្រុក ដែលកើតពីមេបារាំង ។
- ទ្រព្យ ដែលបុគ្គល (សន្តតិជន) បានទទួលជាប្រទានកម្ម នៅក្នុងឱកាស អាពាហ៍ពិពាហ៍ ឬហេតុការណ៍ផ្សេងទៀត ឬដើម្បីមូលធននៃជីវភាព រស់នៅ ឬ ដែលបានទទួលជាអង្គុយទានពីមតកជន ។
- ប្រាក់ ឬវត្ថុផ្សេងៗ ដែលទទួលបានជាផ្លូវចំពោះការប្រើវត្ថុណាមួយ ។
- ឧ. ការប្រាក់ ឬឈ្នួលផ្ទះជាដើម ។
- សិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលលើអចលនវត្ថុ ដែលជាកម្មសិទ្ធិអ្នកដទៃ ក្នុងអំឡុងពេលមានកំណត់ណាមួយ ដែលមិនឱ្យលើសពីមួយជីវិត របស់ផលបរកោតិ ។
- បុគ្គល ដែលទទួលបានផលបរកោត ។
- ទណ្ឌកម្មមួយប្រភេទ ដែលកំណត់ឱ្យអ្នកប្រព្រឹត្តខុសនឹងបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ រដ្ឋប្បវេណី បង់ប្រាក់ពិន័យ តាមចំនួនណាមួយជាកំណត់ ។
- ធ្វើឱ្យប្រាកដ ឱ្យជាក់ច្បាស់ ទាយ ។
- ១-ករណី ដែលកម្មសិទ្ធិ ឬសិទ្ធិប្រត្យក្សផ្សេងទៀត ដែលមានលើវត្ថុតែមួយ ធ្លាក់ទៅលើបុគ្គលតែម្នាក់ ឬករណី ដែលសិទ្ធិប្រត្យក្សក្រៅពីកម្មសិទ្ធិ និងសិទ្ធិ ផ្សេងទៀត ដែលមានកម្មវត្ថុជាសិទ្ធិប្រត្យក្សនោះ ធ្លាក់ទៅលើបុគ្គល តែម្នាក់ ។
- ២-មធ្យោបាយវល់តំកាតព្វកិច្ច ដែលជនម្នាក់ប្រមូលឱ្យមូលមកលើដៃខ្លួន តែម្នាក់នូវគុណភាពជាម្ចាស់បំណុលផង និងកូនបំណុលផង ។
- ភតិម្ចាងនៃភតិសន្យា ដែលសន្យាថានឹងបង់ផ្លែឈ្នួលដើម្បីជាផ្លូវនឹងការ ទទួលបាននូវសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលពីវត្ថុណាមួយរបស់ភតិបតី ។

១១២. **ភតិបតី**
 Eng. lessor
 Fr. bailleur
 ភាគីម្ខាងនៃភតិសន្យា ដែលសន្យាថា ឱ្យភតិកៈ ប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យ ផលពីវត្ថុណាមួយដោយយកថ្លៃឈ្នួល ។
១១៣. **ភតិសន្យា**
 Eng. lease
 Fr. bail
 កិច្ចសន្យាមួយ ដែលភាគីម្ខាងឱ្យភាគីម្ខាងទៀត ប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យ ផល ពីវត្ថុណាមួយដោយយកថ្លៃឈ្នួល ។
១១៤. **ភាគបម្រុង**
 Eng. legally secured portions
 Fr. réserve héréditaire / réserve légale
 ភាគនៃទ្រព្យសម្បត្តិរបស់មតកជន ដែលបញ្ជាញាតិផ្ទាល់ ឬឪពុក ម្តាយ ឬជីដូន ជីតា និង សហព័ទ្ធរបស់មតកជននោះ អាចទាមទារបាន តាម ការកំណត់របស់ច្បាប់ ។
១១៥. **ការធារី**
 Eng. chargé d'affaires
 Fr. chargé d'affaires
 ១-ប្រមុខបេសកកម្មការទូតថ្នាក់ទី៣ នៅជាអចិន្ត្រៃយ៍អមក្រសួងការ បរទេស ។
 ២-សមាជិកបេសកកម្មការទូតទទួលបន្ទុកទទួលខុសត្រូវជាប្រមុខបេសក- កម្ម ការទូតស្តីទី ក្នុងករណីអវត្តមានរបស់ប្រមុខបេសកកម្មការទូត ។
 ៣-តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា មន្ត្រីការទូត ដែលទទួលភារកិច្ចជា មន្ត្រីអត្រានុកូលដ្ឋាន ប្រចាំស្ថានទូត ។

- ១១៦. **មតិក**
 Eng. **estate / heritage**
 Fr. **héritage**

ទ្រព្យសម្បត្តិជាគោរមទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលម្នាក់ (មតិកជន) បានបន្សល់ទុកក្រោយពេលស្លាប់ ។
- ១១៧. **មតិកជន**
 Eng. **deceased**
 Fr. **défunt**

ជន ដែលបានស្លាប់ទៅហើយ ។
- ១១៨. **មតិកសាសន៍**
 Eng. **testament / will**
 Fr. **testament**

លិខិតបណ្តាំ ដែលបុគ្គលម្នាក់បានធ្វើឡើងតាមទម្រង់ ដែលកំណត់ដោយច្បាប់ ដើម្បីសំដែងឆន្ទៈចុងក្រោយ អំពីការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួនជាអាទិ៍ បន្ទាប់ពីមរណភាព ។
- ១១៩. **មហន្តរាយ**
 Eng. **destruction**
 Fr. **destruction**

សេចក្តីវិនាសបាត់បង់ ។
- ១២០. **មហាសន្និបាតសមាជិក**
 Eng. **general meeting of members / general assembly**
 Fr. **assemblée générale**

១-ការប្រជុំពេញអង្គ របស់នីតិបុគ្គលសាជីវកម្ម ដែលធ្វើឡើងរវាងសមាជិកដើម្បីអនុម័តកិច្ចការសំខាន់ៗរបស់នីតិបុគ្គលនោះ ។
 ២-អង្គការសម្រេចថ្នាក់ខ្ពស់បំផុត នៃនីតិបុគ្គលសាជីវកម្ម ដែលចូលរួមដោយសមាជិក ដើម្បីសម្រេចកិច្ចការសំខាន់ៗរបស់នីតិបុគ្គលនោះ ។
- ១២១. **មាត្រដ្ឋាន**
 Eng. **criteria / standard**
 Fr. **standard / échelle**

រង្វាស់ រង្វាល់ ខ្នាត កម្រិត បែប ប្រភេទ ដែលជាមូលដ្ឋាននៃការវិនិច្ឆ័យ ។
- ១២២. **មូលបត្រ**
 Eng. **security**
 Fr. **obligation**

ប័ណ្ណ ដែលតំណាងឱ្យសិទ្ធិលើកម្មសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់ប័ណ្ណនោះទៅលើក្រុមហ៊ុន (ឧ.ប័ណ្ណហ៊ុន) តំណាងឱ្យទំនាក់ទំនងផ្នែកឥណទេយ្យ រវាងម្ចាស់ប័ណ្ណនោះ និងក្រុមហ៊ុន ឬរដ្ឋាភិបាល (ឧ.ប័ណ្ណរតនាគារ) ឬតំណាងឱ្យសិទ្ធិផ្សេងទៀតរបស់ម្ចាស់ប័ណ្ណនោះ ។
- ១២៣. **មូលបត្រឥណទេយ្យ**
 (ឧបករណ៍អាចជួញដូរបាន)
 Eng. **negotiable instrument**
 Fr. **valeurs mobilières**

១-តាមក្រុមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា មូលបត្រ ដែលតំណាងឱ្យផលប្រយោជន៍ (សិទ្ធិ) ជាទ្រព្យសម្បត្តិ និងដែលតម្រូវការផ្ទេរ ឬការអនុវត្តនូវសិទ្ធិត្រូវតែធ្វើតាមមូលបត្រ ។
 ២-តាមច្បាប់ស្តីពីគ្រឹះស្ថានធនាគារ និងហិរញ្ញវត្ថុ : ប័ណ្ណ ដែលផ្សាយចេញពីរដ្ឋ គ្រឹះស្ថានធនាគារ និង ហិរញ្ញវត្ថុ ឬក្រុមហ៊ុនវិនិយោគ ដើម្បីខ្ចីបុលប្រាក់ពីសាធារណជនតាមរយៈពេលកំណត់ និងអត្រាការប្រាក់ច្បាស់លាស់ គឺជាប័ណ្ណតំណាងឥណទេយ្យ (តំណាងបំណុលត្រូវទារ) ដែលអ្នកកាន់អាចយកទៅជួញដូរបាននៅលើទីផ្សារមួយ គ្រប់គ្រងដោយច្បាប់ ។ មូលបត្រ

១២៤. **មូលហេតុគតិយុត្ត**
Eng. legal basis
Fr. motifs légaux / cause
juridique

១២៥. **មោឃភាព**
Eng. nullity
Fr. nullité

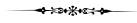
ឥណទេយ្យមានដូចជា ប័ណ្ណរតនាគារ សញ្ញាប័ណ្ណ ប័ណ្ណបេឡា ។ល ។

មូលដ្ឋាន ដែលធ្វើឱ្យសកម្មភាពជាក់លាក់ណាមួយ មានភាពត្រឹមត្រូវ
តាមច្បាប់ ។

ឧ. សិទ្ធិជួល គឺជាមូលហេតុគតិយុត្តនៃការកាន់កាប់របស់ភតិកៈ ។

១-ភាពពុំមានអានុភាពតាមផ្លូវច្បាប់ នៃសកម្មភាពគតិយុត្ត ដែលផ្ទុយនឹង
បញ្ញត្តិអំពីនីតិវិធីនៃបណ្តឹង ។

២-ទណ្ឌកម្ម ដែលប្រកាសដោយចៅក្រមលុបបំបាត់ចោលជាប្រតិសកម្មនូវ
លិខិតគតិយុត្ត មិនបានបំពេញលក្ខខណ្ឌដែលច្បាប់កំណត់ ឬសកម្មភាព
ណាមួយដែលផ្ទុយនឹងនីតិវិធីនៃច្បាប់ ។

រ ល

១២៦. **រតនសម្បត្តិ**
Eng. **ancestral heirloom**
Fr. **souvenir de famille**

១-តាមន័យទូទៅ : វត្ថុ ដែលមានតម្លៃ ។

២-តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា ចលនវត្ថុប្រចាំត្រកូល ដែលជាកេរដំណែលពីបុព្វជន ។

១២៧. **រូបវន្តបុគ្គល**
Eng. **natural person**
Fr. **personne physique**

មនុស្សពិតតាមធម្មជាតិ ដែលផ្ទុយនឹងនីតិបុគ្គល ។

១២៨. **រូបិយវត្ថុ**
Eng. **money**
Fr. **monnaie**

ឧបករណ៍កំណត់ដោយច្បាប់ ដែលប្រើប្រាស់ជាមធ្យោបាយសម្រាប់ដោះដូរ ។

ឧ. ប្រាក់រៀល ជារូបិយវត្ថុរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

១២៩. **លក្ខន្តិកៈ**
Eng. **memorandum and articles of association / by(e)-laws**
Fr. **statut**

លិខិតបង្កើតនីតិបុគ្គល ដែលមានចុះនិទ្ទេសចាំបាច់ ខ្លះមិនបាន អំពីចំណុចសំខាន់ៗដូចជា គោលបំណង នាមករណ៍ ទីតាំងនៃទីស្នាក់ការកណ្តាល ។ល ។

១៣០. **លទ្ធកម្ម**
Eng. **acquisition**
Fr. **acquisition**

១-ការទទួលបាន ។

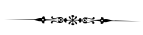
២-ការបានឡើងជាម្ចាស់សិទ្ធិនៃវត្ថុណាមួយ ដោយការងាររបស់ខ្លួនក្តី ដោយទិញ ឬដោយដូរក្តី ។

១៣១. **លិខិតយថាភូត**
Eng. **authentic deed**
Fr. **acte authentique**

លិខិត ធ្វើឡើងតាមរូបមន្តច្បាប់ ដោយមន្ត្រីសាធារណៈ ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យប្រតិបត្តិមុខងារនោះ ។ តាមន័យចង្អៀតគឺជា លិខិតទាំងឡាយដែលរៀបចំឡើងដោយសារការី ។

១៣២. **លិខិតឯកជន**
Eng. **private deed**
Fr. **acte sous-seing privé**

លិខិតទាំងឡាយណា ដែលបង្កើតឡើងដោយបុគ្គលឯកជន ដោយមានចុះហត្ថលេខា ឬស្នាមមេដៃ ។

៦

១៣៣. **វត្ថុចម្បង**
Eng. principal thing
Fr. chose principale

វត្ថុ ដែលជាតួប្រធាននៃវត្ថុចំណុះ ។

១៣៤. **វត្ថុចំណុះ**
Eng. accessory thing
Fr. chose accessoire

វត្ថុ ដែលមិនមែនជាសមាសភាគនៃវត្ថុចម្បង ហើយដែលកម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុចម្បង បានភ្ជាប់ទៅនឹងវត្ថុចម្បង ក្នុងគោលបំណងសេដ្ឋកិច្ចនៃវត្ថុចម្បងជាបន្តបន្ទាប់ ។

១៣៥. **វិការ:**
Eng. defect
Fr. vice / défaut

ការប្រែប្រួលចាកពីភាពប្រក្រតី ។

១៣៦. **វិជ្ជាជីវៈ**
Eng. occupation
Fr. profession

មុខតំណែង មុខការ របរសម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិត ។

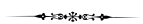
១៣៧. **វិសាលភាព**
Eng. scope
Fr. étendue

ទំហំ ភាពទូលំទូលាយ ភាពលាតសន្ធឹង ។

១៣៨. **វិសុណ្ណាបនិក**
Eng. sequestrator /
sequestration
Fr. séquestre

១-ជនថែរក្សាវត្ថុ ដែលកំពុងមានវិវាទ ។

២-ការប្រគល់វត្ថុ ដែលកំពុងមានវិវាទទៅឱ្យតតិយជនណាម្នាក់ថែរក្សា ។

ស

- ១៣៩. **សកម្មភាព**
 Eng. act
 Fr. acte

តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណីមានន័យថា ការបង្ហាញឆន្ទៈ តាមរយៈកិច្ចសន្យា ឬជាឯកតោភាគី ។
- ១៤០. **សកម្មភាពសុពល**
 Eng. valid act
 Fr. acte valable

សកម្មភាព ដែលធ្វើឡើងស្របតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវ ដោយច្បាប់ និងមាន អានុភាពតាមផ្លូវច្បាប់ ។
- ១៤១. **សកម្មភាពឯកតោភាគី**
 Eng. unilateral act
 Fr. acte unilatéral

សកម្មភាព ដែលបង្កើត កែប្រែ ឬរំលត់នូវកាតព្វកិច្ច ដោយការបង្ហាញ ឆន្ទៈនៃការចាត់ចែងទ្រព្យ ដោយភាគីតែម្នាក់ ឬដោយអនុវត្តសិទ្ធិ ដែលបានទទួលតាមកិច្ចសន្យា ឬតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ ។
- ១៤២. **សច្ចានុមតិ**
 Eng. ratification
 Fr. ratification

១-ការយល់ព្រមទទួលស្គាល់ ដែលមានអានុភាពប្រតិសកម្ម ។
 ឧ.ក្មេងម្នាក់ (១៧ឆ្នាំ) ធ្វើកិច្ចសន្យាមួយ កិច្ចសន្យានោះមិនពេញលក្ខណៈ ច្បាប់ទេ ។ តែបើក្មេងនោះ ផ្តល់សច្ចានុមតិ (ផ្តល់ការយល់ព្រម) លើកិច្ចសន្យានោះ ក្រោយពេលវាធំពេញវ័យ (១៨ឆ្នាំ) កិច្ចសន្យានោះ ក្លាយ ជាកិច្ចសន្យាពេញលក្ខណៈច្បាប់ ។
 ២-ការទទួលស្គាល់របស់ភាគី ចំពោះសកម្មភាពបណ្តឹង ដែលបានធ្វើឡើង ដោយបុគ្គលដែលខ្វះសិទ្ធិតំណាងដោយអាណត្តិ ហើយការទទួលស្គាល់នោះ ត្រូវមានអានុភាពប្រតិសកម្មតាំងពីពេលដែលសកម្មភាពនោះបានធ្វើឡើង ។
- ១៤៣. **សន្តតិកម្ម**
 Eng. succession
 Fr. succession

ការផ្ទេរនូវសិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចរបស់មតកជនទៅឱ្យសន្តតិជនម្នាក់ ឬច្រើននាក់ តាមឆន្ទៈ ឬតាមច្បាប់ ។
- ១៤៤. **សន្តតិជន**
 Eng. successor
 Fr. héritier

ជន ដែលទទួលបន្តនូវសិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចរបស់មតកជនតាមរយៈ សន្តតិកម្ម ។
- ១៤៥. **សមត្ថជន**
 Eng. person of full capacity
 Fr. capable /
 personne capable

ជនទាំងឡាយ ក្រៅពីជននៅក្រោមអាណាព្យាបាលទូទៅ និងក្រៅពីជន នៅក្រោមហិតុបត្ថម្ភ និងអនីតិជន លើកលែងអនីតិជន ដែលទទួលបាន អត្តាធិនភាព ។
- ១៤៦. **សមត្ថភាព**
 Eng. capacity
 Fr. capacité

លក្ខណសម្បត្តិរបស់បុគ្គល ដែលតម្រូវដោយច្បាប់រួមមាន ៖
 -លក្ខណសម្បត្តិ ដែលអាចក្លាយជាម្ចាស់សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ច (សមត្ថភាព ទទួលសិទ្ធិ) ។
 -លក្ខណសម្បត្តិ ដែលអាចយល់ដឹង និងវិនិច្ឆ័យបានអំពីលទ្ធផលតាម

- ផ្លូវច្បាប់ នៃសកម្មភាពរបស់ខ្លួន (សមត្ថភាពខាងឆន្ទៈ) ។
 -លក្ខណសម្បត្តិ ដែលអាចធ្វើឱ្យសកម្មភាពរបស់ខ្លួន មានអានុភាពតាម
 ផ្លូវច្បាប់ (សមត្ថភាពក្នុងការធ្វើសកម្មភាព) ។
១៤៧. **សន្ធិសញ្ញា**
 Eng. treaty
 Fr. traité
 កិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ ដែលធ្វើឡើងជាលាយលក្ខណ៍អក្សររវាងរដ្ឋនិងរដ្ឋ
 រវាងរដ្ឋនិងអង្គការអន្តរជាតិ ឬរវាងអង្គការអន្តរជាតិ និងអង្គការអន្តរជាតិ
 ហើយស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រង នៃនីតិអន្តរជាតិសាធារណៈ ទោះបីជា
 កិច្ចព្រមព្រៀងនោះមានឈ្មោះជាអ្វីក៏ដោយ (ធម្មនុញ្ញ សន្ធិសញ្ញា អនុសញ្ញា
 កតិកាសញ្ញា...) ដើម្បីបង្កើតអានុភាពគតិយុត្ត ។
១៤៨. **សមាសភាគនៃវត្ថុ**
 Eng. components of a thing
 Fr. biens composants
 / composant d'une
 chose
 ភាគនៃវត្ថុ ដែលរួមបញ្ចូលជាវត្ថុតែមួយ ហើយដែលមិនអាចបែងចែកបាន
 ដោយមិនបំបែកវត្ថុនោះ ឬដោយមិនផ្លាស់លក្ខណៈដើមនៃវត្ថុនោះ ។
 ឧ. អគារសំណង់ដែលសង់លើដីហើយមិនអាចប្តូរកន្លែងបាន ឬពូជដែល
 សាបលើដីជាសមាសភាគនៃដី ។
១៤៩. **សហគមន៍**
 Eng. community
 Fr. communauté
 ១-ដំណើរជាមួយគ្នា ប្រជុំភូមិ ឬតំបន់ ដែលអ្នកស្រុកប្រកបរបររួមគ្នា ។
 ២-ក្រុមមនុស្ស ដែលចងភ្ជាប់ដោយតំបន់ ទំនាក់ទំនងព្យាបាលលាភិត
 ទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណី សាសនាជាដើម ។
 ឧ.សហគមន៍ចិញ្ចឹមត្រី សហគមន៍ជនជាតិភាគតិច នៅតំបន់ព្រៃភ្នំ
 ដាច់ស្រយាល ។
១៥០. **សហព័ទ្ធ**
 Eng. spouse
 Fr. conjoint(e)
 ប្តី ឬប្រពន្ធ ឬទាំងប្តី ទាំងប្រពន្ធដែលទទួលបានឋានៈជាសហព័ទ្ធនេះ
 ក្រោយពីបានចុះបញ្ជីអាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ។
១៥១. **សហសន្តតិជន**
 Eng. co-successor
 Fr. co-héritier
 អ្នកដែលត្រូវចូលរួមក្នុងការចែកមរតកណាមួយ (ម.ព. សន្តតិជន) ។
១៥២. **សាខាញាតិ**
 Eng. collateral relative
 Fr. collatéraux
 ញាតិ ដែលបែកចេញជាមែកធាងពីអ្នកបង្កើតរួម ដូចជា បងប្អូនបង្កើត មីង
 មា ក្មួយ បងប្អូនជីដូនមួយ ។
១៥៣. **សាធនភាព**
 Eng. solvency
 Fr. solvabilité
 ភាពដែលអាចសងបំណុលទាំងអស់ តាមការកំណត់ត្រូវសង ។
១៥៤. **សារករី**
 Eng. notary public
 Fr. notaire
 មន្ត្រីសាធារណៈ ដែលមានមុខងារធ្វើលិខិតយថាភូតបញ្ជាក់អំពីលក្ខណៈ
 ពិតប្រាកដត្រឹមត្រូវ ធានារ៉ាប់រងអំពីកាលបរិច្ឆេទតម្កល់ រក្សាទុក និងចេញ
 សេចក្តីចម្លងយថាភូតនៃលិខិតទាំងឡាយដែលត្រូវតែឱ្យមានការបញ្ជាក់ ។

- ១៥៥. **សារវន្ត**
 Eng. fundamental
 Fr. fondamental
  - ១៥៦. **សិទ្ធិឃាត់ទុក**
 Eng. right of retention
 Fr. droit de rétention
  - ១៥៧. **សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍**
 Eng. perpetual lease right /
 long lease right
 Fr. droit sur le bail
 emphytéotique /
 emphytéose
  - ១៥៨. **សិទ្ធិប្រត្យក្ស ឬសិទ្ធិ ភណ្ឌិក**
 Eng. real right
 Fr. droit réel
  - ១៥៩. **សិទ្ធិប្រតិភោគប្រត្យក្ស**
 Eng. real security right
 Fr. sûreté réelle
  - ១៦០. **សិទ្ធិប្រើប្រាស់**
 Eng. right of use
 Fr. droits d'usage
  - ១៦១. **សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ**
 Eng. pledge
 Fr. droit de gage /
 nantissement
  - ១៦២. **សិទ្ធិអាស្រ័យនៅ**
 Eng. right of residence
 Fr. droit d'habitation
  - ១៦៣. **សិល្បការ្យ**
 Eng. workmanship
 Fr. ouvrage d'art
  - ១៦៤. **សុពលភាព**
 Eng. validity
 Fr. validité
  - ១៦៥. **សេវភាព**
 Eng. easement
 Fr. servitude
- ដែលមានសារប្រយោជន៍ ដែលសំខាន់ជាមូលដ្ឋាន ប្រកបដោយខ្លឹមសារ ។
- សិទ្ធិប្រតិភោគប្រត្យក្សមួយប្រភេទ របស់អ្នកកាន់កាប់វត្ថុអ្នកដទៃ ដែលមានសិទ្ធិលើបំណុល ក្នុងការឃាត់ទុកវត្ថុនោះ រហូតដល់ពេលដែលខ្លួនបានទទួលការសងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុល ។
- សិទ្ធិជួលអចលនវត្ថុ ដែលមានរយៈពេលចាប់ពី ១៥ឆ្នាំឡើងទៅ ។
- សិទ្ធិគ្រប់គ្រងដោយចំពោះលើវត្ថុ ដែលអាចអះអាងចំពោះបុគ្គលដទៃទៀតបាន ។
- សិទ្ធិប្រត្យក្សមួយប្រភេទ រួមមាន សិទ្ធិឃាត់ទុក ឯកសិទ្ធិ សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ហ៊ុំប៉ូតែក និងសិទ្ធិប្រតិភោគដោយអនុប្បទានដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ច ។
- សិទ្ធិអាស្រ័យផលលើអចលនវត្ថុ ត្រឹមកម្រិតនៃសេចក្តីត្រូវការរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិ និងគ្រួសាររបស់ខ្លួន ។
- សិទ្ធិកាន់កាប់វត្ថុ ដែលបានពីកូនបំណុល ឬ តតិយជនដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួន និងទទួលសំណងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនពីវត្ថុនោះ ដោយមានអាទិភាពជាម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត ។
- សិទ្ធិកាន់កាប់ មួយចំណែកនៃអគារត្រឹមកម្រិតនៃសេចក្តីត្រូវការសម្រាប់ការរស់នៅរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិអាស្រ័យនៅ និងគ្រួសាររបស់ខ្លួន ។
- ផលទាំងពួងដែលកើតមកពីស្នាដៃមនុស្ស ។
- ភាវៈមានអានុភាពអនុវត្តតាមផ្លូវច្បាប់ ។
- ១-សិទ្ធិប្រត្យក្សមួយប្រភេទ សំដៅទៅលើសិទ្ធិប្រើប្រាស់ដីរបស់អ្នកដទៃសម្រាប់ជាប្រយោជន៍ ដល់ដីរបស់ខ្លួន ដោយយោងតាមគោលបំណងដូចបានកំណត់នៅក្នុងកិច្ចសន្យាបង្កើត ។
- ២-បន្ទុកដែលផ្ទុកលើអចលនវត្ថុមួយ (ដីបម្រើ ឬដីក្រោម) ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់អចលនវត្ថុមួយទៀត (ដីប្រើ ឬដីលើ) ដែលជាកម្មសិទ្ធិករ

១៦៦. **ស្ថាប័នរដ្ឋបាល**

Eng. administrative governmental institution
Fr. institution administrative

ផ្សេងទៀត។ ឧ. ស្រែក្រោមមានសេវភាព ខាងទទួលទឹកពីស្រែលើ។
ស្រែក្រោមហៅថា ស្រែបម្រើ ហើយស្រែលើហៅថា ស្រែប្រើ។

១-ស្ថាប័នដែលទទួលបន្ទុកអនុវត្តកិច្ចការរដ្ឋបាលសាធារណៈ។

២-តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណីនេះ មានន័យថា ស្ថាប័នសាធារណៈ ដែលច្បាប់ការងារប្រគល់អំណាចឱ្យ។

១៦៧. **ស្មុំកូនធម្មតា**

Eng. simple adoption
Fr. adoption simple

ការស្មុំកូន ដែលកូននោះអាចជាអនីតិជន ឬ នីតិជន ដោយមិនកាត់ផ្តាច់ញាតិភាពពីឪពុកម្តាយបង្កើត ហើយការស្មុំនេះត្រូវសម្រេចដោយតុលាការ។

១៦៨. **ស្មុំកូនពេញលេញ**

Eng. full adoption
Fr. adoption plénière

ការស្មុំអនីតិជន ដែលមានអាយុក្រោម៨ឆ្នាំយកធ្វើជាកូនស្មុំ ដោយបញ្ចប់ញាតិភាពជាមួយនឹងញាតិលោហិតនៃឪពុកម្តាយបង្កើត ហើយការស្មុំនេះត្រូវសម្រេចដោយតុលាការ។

១៦៩. **ស្មើការ**

Eng. acceptance
Fr. acception

ការសំដែងឆន្ទៈ ដែលបុគ្គលម្នាក់បានបញ្ចេញការយល់ព្រមរបស់ខ្លួនចំពោះសំណើដែលបុគ្គលដទៃបានស្នើមកខ្លួនដើម្បីបង្កើតកិច្ចសន្យា។

បា

១៧០. **ហានិភ័យ**
Eng. risk
Fr. risque
ការប្រថុយនឹងការខូចខាត ឬការបាត់បង់ ។
១៧១. **ហិតូបត្តម្ភ**
Eng. partial guardianship / curatorship
Fr. curatelle
ការគ្រប់គ្រងលើជនដែលមានសមត្ថភាពតិចតួចពេកក្នុងការយល់ដឹង និងវិនិច្ឆ័យអំពីលទ្ធផលតាមផ្លូវច្បាប់នៃសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ដោយសារមានវិបត្តិផ្នែកបញ្ហាស្មារតី ។
១៧២. **ហិតូបត្តម្ភកៈ**
Eng. curator
Fr. curateur
ជនដែលតុលាការចាត់តាំងឱ្យអនុវត្តហិតូបត្តម្ភ (ម.ព. ហិតូបត្តម្ភ) ។
១៧៣. **ហ៊ីប៉ូតែក**
Eng. hypothec
Fr. hypothèque
សិទ្ធិប្រតិភោគប្រត្យក្សមួយប្រភេទ ។ ហ៊ីប៉ូតែក ផ្តល់ឱ្យម្ចាស់បំណុលនូវសិទ្ធិទទួលបានការសង ចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួន ដោយមានអាទិភាពជាម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត ចំពោះអចលនវត្ថុដែលបានដាក់ជាប្រតិភោគនៃកាតព្វកិច្ច ដោយកូនបំណុល ឬតតិយជនដោយមិនផ្ទេរការកាន់កាប់ ។
១៧៤. **ហ៊ីប៉ូតែកធានាបំណុលអំណោត**
Eng. hypothec for floating debt
Fr. hypothèque garantissant la dette flottante
ហ៊ីប៉ូតែកមួយប្រភេទ ដែលអាចបង្កើតដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ចមិនកំណត់ដែលកើតមានឡើង រវាងម្ចាស់បំណុល និងកូនបំណុល ដោយសារការជួញដូរជានិរន្តរ៍ ដែលមានប្រភេទជាកំណត់ក្នុងកម្រិតនៃចំនួនអតិបរមា ។

- ១៧៥. **អង្គហេតុ**
 Eng. fact
 Fr. fait

រឿងហេតុ ដែលកើតឡើងនាំឱ្យមានបច្ច័យគតិយុត្ត ជាកំណត់ ។
- ១៧៦. **អចលនវត្ថុ**
 Eng. immovable / real estate
 Fr. immeuble

-ដីធ្លី និងវត្ថុជាប់នៅនឹងដី ហើយមិនអាចផ្លាស់ប្តូរ ទីកន្លែងបានដូចជា អាគារ សំណង់ ដំណាំរុក្ខជាតិ ។ល ។

-សិទ្ធិប្រត្យក្ស ឬសិទ្ធិភណ្ឌិកលើអចលនវត្ថុ និង ចលនវត្ថុទាំងឡាយ ដែលច្បាប់បានកំណត់ថា ជាអចលនវត្ថុ ។
- ១៧៧. **អច្ឆ័យទាន**
 Eng. testamentary gift
 Fr. legs

ប្រទានកម្ម ដែលម្ចាស់បណ្តាំធ្វើទៅឱ្យមនុស្សម្នាក់ ឬច្រើននាក់នូវទ្រព្យសម្បត្តិ របស់ខ្លួនតាមរយៈមតកសាសន៍ ។
- ១៧៨. **អច្ឆ័យទានមានកំណត់**
 Eng. specific testamentary gift
 Fr. legs à titre particulier

ប្រទានកម្ម ដែលកំណត់ទ្រព្យសម្បត្តិជាក់លាក់ ទៅឱ្យមនុស្សម្នាក់ ឬច្រើន នាក់ តាមរយៈមតកសាសន៍ ។
- ១៧៩. **អច្ឆ័យទានសកល**
 Eng. residuary testamentary gift / universal testamentary gift
 Fr. legs à titre universel / legs universel

ប្រទានកម្ម ដែលម្ចាស់បណ្តាំធ្វើទៅឱ្យមនុស្សម្នាក់ ឬច្រើននាក់នូវទ្រព្យសម្បត្តិ ទាំងអស់ ឬមួយផ្នែក ដែលកំណត់ទៅតាមភាគតាមរយៈ មតកសាសន៍ ។
- ១៨០. **អច្ឆ័យលាភី**
 Eng. testamentary donee
 Fr. légataire

បុគ្គលដែលបានទទួលអច្ឆ័យទាន ។
- ១៨១. **អច្ឆ័យសន្ត**
 Eng. impending danger
 Fr. danger imminent

គ្រោះថ្នាក់ ដែលហៀបនឹងកើតឡើងយ៉ាងពិតប្រាកដ ។
- ១៨២. **អឌ្ឍសិទ្ធិ**
 Eng. indivisible joint-ownership
 Fr. mitoyenneté

ស្ថានភាពនៃជន ដែលមានកម្មសិទ្ធិលើដីជាប់គ្នា មានកម្មសិទ្ធិរួម ដោយមាន ភាពអវិភាគលើជញ្ជាំង ឬកំពែងដូចជា ស្នាមភ្លោះ ភ្នំ របងជាអាទិ៍ ដែល នៅត្រង់ព្រំខ័ណ្ឌដី ឬអាគារលើដីនោះ ។
- ១៨៣. **អត្តាធិនភាព**
 Eng. emancipation
 Fr. émancipation

ស្ថានភាពមួយ ដែលផ្តល់ឱ្យអនិទិជនបានរួចផុត ពីអាណាព្យាបាលសម្រាប់ អនិទិជន ឬរួចផុតពីអំណាចមេបា ហើយមានសមត្ថភាពដូចនីទិជនដែរ ។

<p>១៨៤. អត្រានុកូលដ្ឋាន Eng. civil status Fr. état-civil</p>	<p>ចំណងរួមភ្ជាប់សញ្ជាតិទៅនឹងរដ្ឋ និងឋានៈនៅក្នុងគ្រួសារ ហើយដែល បង្កើតឱ្យមានសិទ្ធិ និង ករណីយកិច្ច ។</p> <p>ឧ. លិខិតអត្រានុកូលដ្ឋានរួមមាន សំបុត្រកំណើត សំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ សំបុត្រមរណភាព ។</p>
<p>១៨៥. អធិកលាភ Eng. added value Fr. la plus-value</p>	<p>តម្លៃលើសនៃទ្រព្យណាមួយពីតម្លៃមុន ។</p>
<p>១៨៦. អធិការ Eng. inspector Fr. inspecteur</p>	<p>តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា បុគ្គលដែលតុលាការជ្រើសតាំង តាម ការទាមទាររបស់អភិបាល ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវអំពីទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលជា វិភាគទានក្រៅពីប្រាក់ ឬទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលបុគ្គលណាម្នាក់ បានសន្យា នៅក្នុងលក្ខន្តិកៈនៃការបង្កើតនីតិបុគ្គល ថានឹងធ្វើអនុប្បទានទៅឱ្យនីតិបុគ្គល នោះ ក្រោយពីការបង្កើតនីតិបុគ្គល ។</p>
<p>១៨៧. អនីតិជន Eng. minor Fr. mineur</p>	<p>ជន ដែលមិនទាន់គ្រប់អាយុតាមច្បាប់កំណត់ ឬ ជនដែលមានអាយុក្រោម ១៨ឆ្នាំ ។</p>
<p>១៨៨. អនុតំណាង Eng. secondary representative Fr. sous-représentant</p>	<p>អ្នកដែលជ្រើសតាំងឡើង ដោយអ្នកតំណាង ហើយដែលមានសិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ ដូចអ្នកតំណាងដែរ ។</p>
<p>១៨៩. អនុប្បទាន Eng. transfer / assignment Fr. cession</p>	<p>ការផ្ទេរសិទ្ធិ ឬទ្រព្យសម្បត្តិរបស់បុគ្គលណាម្នាក់ ដែលជាអនុប្បទាយី ទៅឱ្យបុគ្គលម្នាក់ទៀតដែលជាអនុប្បទានិក ។</p> <p>ឧ. អនុប្បទានភាគហ៊ុន (ការលក់ភាគហ៊ុន) ។</p>
<p>១៩០. អភ័ព្វបុគ្គល Eng. person disqualified for succession Fr. indigne</p>	<p>បុគ្គលដែលពុំអាចក្លាយជាសន្តតិជន ឬពុំអាចទទួលទ្រព្យសម្បត្តិតាម មតកសាសន៍បាន ។</p>
<p>១៩១. អភិបាល Eng. manager / management Fr. gérant / gestion</p>	<p>១-អ្នកគ្រប់គ្រង ការគ្រប់គ្រង ។</p> <p>២-តាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានន័យថា អង្គភាពមួយដើម្បីអនុវត្តកិច្ចការ របស់នីតិបុគ្គល ។</p>
<p>១៩២. អយ្យការ Eng. public prosecution / prosecution departement Fr. parquet / ministère public</p>	<p>ស្ថាប័ន ដែលមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា និងការពារផលប្រយោជន៍ សាធារណៈ ។</p>

<p>១៩៣. អវិភាគីយ៍ Eng. indivisible Fr. indivisible</p>	ដែលមិនអាចបំបែកបាន ។
<p>១៩៤. អសាធនីយ៍ Eng. insolvent Fr. insolvable</p>	ដែលគ្មានលទ្ធភាពសងបំណុលទាំងអស់បាន ។
<p>១៩៥. អហេតុកផល (សេចក្តីចម្រើនដោយ ឥតហេតុ) Eng. unjust enrichment Fr. enrichissement sans cause</p>	ការទទួលបានផលប្រយោជន៍ដោយសារទ្រព្យសម្បត្តិ ឬពលកម្មរបស់អ្នកដទៃ ដោយគ្មានមូលហេតុ តាមផ្លូវច្បាប់ ហើយធ្វើឱ្យកើតមានការបាត់បង់ ផលប្រយោជន៍ដល់អ្នកដទៃដោយសារការទទួលបានផលនោះ ។
<p>១៩៦. អាជ្ញាយុកាល Eng. prescription Fr. prescription</p>	អំឡុងពេលមួយ ដែលកំណត់ដោយច្បាប់ ។ ការកន្លងហួសនៃអំឡុងពេល នេះ បង្កើតឱ្យមានអានុភាពនៃលទ្ធកម្ម ឬការរលត់សិទ្ធិណាមួយ ។
<p>១៩៧. អាណត្តិ Eng. mandate Fr. mandat</p>	កិច្ចសន្យាមួយដែលភាគីម្ខាង ហៅថា អាណត្តិទាយកប្រគល់សិទ្ធិអំណាច ទៅឱ្យភាគីម្ខាងទៀត ហៅថា អាណត្តិគាហកធ្វើការចាត់ចែងកិច្ចការ ដើម្បីអាណត្តិទាយក ។
<p>១៩៨. អាណាព្យាបាល Eng. guardianship Fr. tutelle</p>	ការគ្រប់គ្រង បីបាច់ថែរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិ រូបកាយ របស់អនីតិជន ដែលគ្មាន អ្នកអនុវត្តអំណាចមេបា ឬរបស់អសមត្ថជន ។
<p>១៩៩. អាទិភាព Eng. priority Fr. priorité</p>	ភាពខាងដើម ភាពដំបូង ការផ្តល់ប្រៀបឱ្យមុនគេ ។
<p>២០០. អានុភាព Eng. effect Fr. effet</p>	ផលគតិយុត្ត ដែលកើតចេញពីលិខិតគតិយុត្ត ដូចជា កិច្ចសន្យា ច្បាប់ សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ សេចក្តីសម្រេចរបស់រដ្ឋបាល ។ល។
<p>២០១. អានុភាពប្រតិសកម្ម Eng. retroactive effect Fr. effet rétroactif</p>	១- ឥទ្ធិពលទៅលើសកម្មភាពពីអតីតកាល ដោយសកម្មភាពស្របតាម លក្ខខណ្ឌគតិយុត្ត ។ ២- អានុភាពនៃលក្ខខណ្ឌគតិយុត្ត ដែលមានទៅលើសកម្មភាពពីអតីតកាល ។
<p>២០២. អាហារកាតព្វកិច្ច Eng. alimentary obligation Fr. obligation alimentaire</p>	កិច្ច ដែលត្រូវតែបំពេញតាមច្បាប់ ឬតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ ដែលតម្រូវឱ្យបុគ្គលម្នាក់ ឬច្រើននាក់ផ្តល់នូវប្រាក់ ឬទ្រព្យដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ ជីវភាពរស់នៅដល់បុគ្គលផ្សេងទៀត ដែលមានទំនាក់ទំនងព្យាបាលនឹងគ្នា ។
<p>២០៣. អំណាចមេបា Eng. parental power Fr. autorité parentale</p>	សិទ្ធិ និងករណីកិច្ចក្នុងការបីបាច់ថែរក្សាកូន ដែលជាអនីតិជន និងគ្រប់គ្រង លើទ្រព្យសម្បត្តិរបស់កូននោះ ។

២០៤. **អំពើអនីត្យានុកូល**

Eng. tort
Fr. délit civil /
acte dommageable
extra-contractuel

អំពើ ដែលបំពានដោយខុសច្បាប់លើសិទ្ធិ ឬផលប្រយោជន៍អ្នកដទៃ
ដោយកំហុសចេតនា ឬ អចេតនា ។

ខ ង

២០៥. **ឧបកម្មសិទ្ធិអវិភាគ**
Eng. quasi-indivisible property
Fr. quasi-indivision
ស្ថានភាពដែលបុគ្គលច្រើននាក់មានសិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិដែលក្រៅពីកម្មសិទ្ធិ ។
ឧ. ផលុបភោគ សិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យនៅ សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ជាអាទិ៍ របស់បុគ្គលច្រើននាក់ ។
២០៦. **ឧបភោគីនៃសិទ្ធិលើបំណុល**
Eng. quasi-holder of claim
Fr. créancier apparent
អ្នក ដែលមិនមែនជាម្ចាស់បំណុល តែមើលទៅ ហាក់ដូចជាម្ចាស់បំណុល ។
២០៧. **ឧបាគមន៍**
Eng. accession
Fr. accession
លទ្ធកម្មសិទ្ធិលើវត្ថុដោយសារជាប់គ្នា ការលាយច្របល់គ្នា ឬការកែច្នៃវត្ថុ ។
២០៨. **ឧបាទេសកម្ម**
Eng. subrogation
Fr. subrogation
ឋានៈមួយ ដែលបុគ្គលម្នាក់ទទួលជំនួសបុគ្គលណាមួយតាមផ្លូវច្បាប់ (ឧបា- ទេសកម្មអាចសំដៅ ទៅលើវត្ថុផងដែរ) ។
២០៩. **ឧបាទេសិក**
Eng. subrogee
Fr. subrogé
ជន ដែលទទួលស្នងសិទ្ធិតាមផ្លូវច្បាប់ ឬទទួលស្នងការទាមទាររបស់បុគ្គល ម្នាក់ទៀតតាមរយៈឧបាទេសកម្ម ។
២១០. **ឯកច្ឆ័ន្ទ**
Eng. unanimous
Fr. unanime
ដែលមានការយល់ព្រមទាំងអស់គ្នា ។
២១១. **ឯកសិទ្ធិ**
Eng. privilege
Fr. privilège
សិទ្ធិ ដែលទទួលបាននូវការសងពីទ្រព្យដែលជាកម្មវត្ថុនៃឯកសិទ្ធិ ដោយ មានអាទិភាពជាងម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត ។

